

Obraćanje visokoga predstavnika Valentina Inzka u povodu 25. obljetnice srebreničkoga genocida (duža verzija)

Poštovane majke, poštovani preživjeli, poštovane obitelji žrtava Srebrenice!

Danas, kao i svaki dan i svake godine, sjećamo se Srebrenice, ali sjećamo se i jednog od najstarijih ljudskih prava – prava na dostojanstven ukop. Po mom mišljenju, čovječanstvo je počelo tek s prvim ukopima ljudi. U skladu s tim, još od drevnih vremena mnogo puta su opisani ukopi i smiraj nakon ukopa. Takvo je i Sofoklovo djelo Antigona. U antičkoj Grčkoj, kao i u svakoj kulturi, jedna od najtežih kazni bila je ne dopustiti posvećenje i ukop tijela u skladu s vjerskim pravilima.

Pa ipak, dvije tisuće godina kasnije, svjedočimo da brojne žrtve srebreničkoga genocida još nisu našle smiraj, kao ni žrtve diljem zemlje, jer ubojice kriju mjesta masovnih grobnica i tako sprječavaju dostojanstvene ukope.

Nažalost, stvari su još gore.

Neki pokušavaju prekrajati povijest, drugi relativiziraju zločine. Ali što je najgore, neki poriču da se genocid uopće desio i čak veličaju osuđene ratne zločince. Kao što je sudac Agius jednom rekao, poricanje genocida i njegovo veličanje predstavljaju konačnu fazu genocida.

U 21. stoljeću jednostavno je neprihvatljivo da se studentski dom, gdje se educiraju buduće generacije, nazove po osuđenomu

ratnom zločincu. Apeliram na političara koji je postavio spomen-ploču da je i ukloni, kao znak žaljenja. Također apeliram na sve političare da ulože još jedan, ozbiljan napor da se usvoji zakon o zabrani negiranja genocida.

Događaji koji su se 1995. odigrali u i oko Srebrenice detaljno su dokumentirani i istraženi. Domaći i međunarodni sudovi utvrdili su da je počinjen genocid. Nekoliko istaknutih europskih političara, između ostalih i pokojni ministar vanjskih poslova Njemačke, Klaus Kinkel, priznali su suodgovornost međunarodne zajednice za Srebrenicu.

Nitko od njih nije optužio nijedan narod, jer nema loših naroda, ima samo loših osoba. Sve te izjave date su u duhu pomirenja.

A nitko nije učinio više da se istina pronese svijetom od herojskih Majki Srebrenice. One zaslužuju naše divljenje i poštovanje. Divimo se i podržavamo njihovu borbu za istinu i pravdu.

Jedna od njih bila je pokojna Hatidža Mehmedović, koja je izgubila dva sina, muža, brata i još 37 članova obitelji. Ona je govorila o Srebrenici kao o mogućem mjestu oprosta, jer, prema njenim riječima, "čovječanstvo pobjeđuje kroz oprost!"

Također je govorila: "Samo da od onih, koji su sudjelovali u genocidu, čujem da im je žao što su to učinili. Ili barem da vidim na njihovom licu, u oku, da se kaju, u mom bi srcu bilo lakše, našlo bi mira." Bez oprosta ona nije vidjela budućnost za buduća pokoljenja. Stoga je pozivala i one koji su sudjelovali u genocidu, svoje susjede i druge sudionike, da posjete memorijalni kompleks kod Srebrenice. Govorila je: "Moramo živjeti s njima!" Kako mudro i vizionarski!

Stoga će Srebrenica uvijek biti planetarno mjesto sjećanja, mjesto gdje govorimo "nikad više". Zaboraviti žrtve na neki način bi bilo kao da su ubijene po drugi put. Istodobno, Srebrenica bi također mogla postati mjesto koje govori o snazi

oprosta, mjesto koje pokazuje da cijelo čovječanstvo pobjeđuje kroz praštanje!

Apeliram na političare da zakopaju sjekire, pronađu mudrost i hrabrost povesti građane BiH na putu ka pomirenju. Predsjedništvo bi moglo početi tako što će simbolično posjetiti tri mjesta stradanja ili zajednička mjesta pomirenja, kao što to rade Nijemci i Francuzi. Zašto ne? Nakon 25 godina, vrijeme je krenuti naprijed, prošlost ostaviti povjesničarima da se njome bave s poštovanjem, te se okrenuti sadašnjosti i budućnosti.

Građani Bosne i Hercegovine traže i zaslužuju mirnu, stabilnu i prosperitetnu zemlju, u kojoj se razlike toleriraju, u kojoj vlada ljubav i u kojoj nema podjela. To želim građanima!

A mrtvima želim vječni spokoj!